

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки

Кафедра цивільно-правових дисциплін

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з наукової роботи та інновацій
проф. Бояр А. О.

« 23 » 06 2016 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з науково-педагогічної і
навчальної роботи та рекрутації
проф. Гаврилюк С. В.

« 23 » 06 2016 р.

ПІДПРИЄМНИЦЬКЕ ПРАВО

ПРОГРАМА

нормативної навчальної дисципліни

підготовки доктора філософії

галузь знань – 08 Право

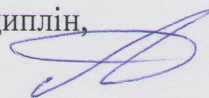
спеціальність – 081 Право

**Програма навчальної дисципліни «Підприємницьке право»
підготовки доктора філософії за спеціальністю 081 Право. – 10 квітня
2016 року.**

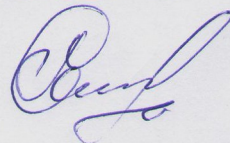
Розробник: Гриняк А. Б., доктор юридичних наук, старший науковий співробітник, завідувач відділу проблем договірного права НДІ приватного права і підприємництва ім. акад. Ф. Г. Бурчака НАПрН України, професор кафедри цивільно-правових дисциплін СХУ імені Лесі Українки.

Рецензент:

Завідувач кафедри цивільно-правових дисциплін,
кандидат юридичних наук, доцент

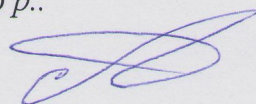
Духневич А. В.

**Програма навчальної дисципліни затверджена на засіданні кафедри
цивільно-правових дисциплін**

Протокол № 12 від 5 квітня 2016 р..

Завідувач кафедри:

Духневич А. В.

**Програма навчальної дисципліни схвалена науково-методичною
комісією юридичного факультету**

Протокол № 8 від 11 04 2016 р.

**Голова науково-методичної комісії
юридичного факультету**

Демчук А. М.

**Програма навчальної дисципліни схвалена науково-методичною
радою університету**

Протокол № 10 від 15 06 2016 р.

**Програма навчальної дисципліни схвалена науковою радою
університету**

Протокол № 11 від 16 06 2016 р.

ВСТУП

Підприємницьке право – це галузь права, що регулює відносини з організації та здійснення підприємницької діяльності. Підприємництво як напрямок господарської діяльності характеризується головною рисою, точніше метою – отриманням прибутку. Але не всі суб'єкти господарювання створюються та функціонують заради отримання прибутку. По-друге, поняття господарської діяльності включає в себе підприємництво, але не ототожнюється з ним.

Законодавство, що регулює організаційно-правові форми, порядок здійснення підприємницької діяльності, за своєю природою є двояким і будується на засадах публічного та приватного права. Основну масу публічно-правових норм становлять норми організаційного характеру й ті, що накладають на державні органи та суб'єкти підприємницької діяльності певне коло публічно-правових обов'язків. За галузевими ознаками вони належать до адміністративного, податкового, цивільного права. Приватноправові відносини в сфері підприємництва регулюються згідно з нормами Цивільного кодексу України та інших цивілістично-правових норм. Комплексний характер законодавства у сфері підприємництва передбачає необхідність субсидіарного застосування норм права, синтезу положень майже всіх галузей права України. Саме з огляду на це має вестись підготовка студентів з курсу «Підприємницьке право».

Дисципліна «Підприємницьке право» тісно пов'язана з іншими дисциплінами, зокрема з «Цивільним правом», «Адміністративним правом», «Податковим правом», «Трудовим правом», «Сімейним правом», «Банківським правом», «Фінансовим правом», «Міжнародним приватним правом» тощо.

Компетентності якими має оволодіти здобувач:

- вміння створювати та інтерпретувати нові знання;
- демонструвати предметну та сучасну базу знань з курсу «Підприємницьке право»;

- вміння проектувати, застосовувати та оцінювати предметного проекту дослідження;
- демонструвати детальне розуміння великої кількості сучасних технік дослідження предмету курсу «Підприємницьке право»;
- здатність демонструвати своєчасність та спланованість в дослідженні;
- здатність визначати та задовольняти потреби особистого та наукового розвитку;
- компетентність виконувати оригінальні дослідження в підгалузі Підприємницького права, які створюють нові знання, звертаючи увагу на актуальні задачі/проблеми та використовуючи новітні наукові методи;
- компетентність інтерпретувати результати експериментів та брати участь в дискусіях із досвідченими науковцями стосовно наукового значення та потенційних наслідків отриманих результатів.

У результаті вивчення курсу здобувач повинен вміти:

- продемонструвати знання і розуміння навчального контенту;
- можуть застосувати свої знання і розуміння у мультидисциплінарних дослідженнях, дотичний зі сферою їх дослідження;
- мати можливість інтегрувати знання і формулювати судження з неповним або обмеженим набором інформації;
- продемонструвати систематичне розуміння галузі вивчення і освоєння навичок і методів дослідження, пов'язаного з цією сферою знань;
- продемонструвати здатність до розробки, впровадження і адаптування власного дослідження у національну та міжнародну академічну спільноту;
- внести вклад, за допомогою власного оригінального дослідження, який розширює межі знань;
- здатні до критичного аналізу, оцінки та синтезу нових і складних ідей;
- володіти найпередовішим та спеціалізованими навичками та методами, в тому числі синтезу і оцінки, необхідних для розв'язання найважливіших проблем в області наукових досліджень і / або інновацій;

– демонструвати значний авторитет, інновації у науковій та професійній діяльності, схильність до розробки нових ідей.

1. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою навчальної дисципліни «Підприємницьке право» є підготовка до практичної діяльності висококваліфікованих фахівців. Вивчення цієї дисципліни спрямоване на усвідомлення студентами значення підприємницького права в системі права України, формування у них навичок щодо правильного застосування отриманих знань та правових норм при вирішенні практичних завдань. Таким чином, вивчаючи підприємницьке право, студент повинен навчитись знаходити необхідні правові норми, правильно тлумачити їх і застосовувати на практиці.

Завданням навчальної дисципліни є надання аспірантам систематичних знань з підприємницького права, виховання в них поважного ставлення до Конституції, законів та підзаконних актів України.

2. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ТЕМА: ПІДПРИЄМНИЦЬКІ   ПРАВОВІДНОСИНИ   ТА
ПІДПРИЄМНИЦЬКЕ ПРАВО

Поняття та предмет підприємницького права. Поняття здійснення та організації підприємницької діяльності. Поняття та ознаки підприємницької діяльності. Поняття та принципи підприємництва. Поняття некомерційної господарської діяльності. Поняття, ознаки та види підприємницьких правовідносин. Розмежування підприємницьких та інших видів правовідносин (цивільних, трудових, адміністративних). Суб'єкти підприємницьких правовідносин. Методи підприємницького права. Поняття та система підприємницького законодавства.

ТЕМА: ОРГАНІЗАЦІЙНІ ПИТАННЯ СТВОРЕННЯ ТА ПРИПИНЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ СУБ'ЄКТІВ ПІДПРИЄМНИЦТВА

Поняття та порядок державної реєстрації юридичних осіб та фізичних осіб - підприємців. Правове регулювання державної реєстрації суб'єктів підприємництва. Органи, що здійснюють державну реєстрацію суб'єктів підприємництва. Документи, що подаються для державної реєстрації. Підстави для відмови у державній реєстрації. Організація ліцензування певних видів підприємницької діяльності. Організація патентування деяких видів підприємницької діяльності. Порядок припинення діяльності суб'єктів підприємництва (ліквідація та реорганізація).

ТЕМА: ПРАВОВИЙ СТАТУС СУБ'ЄКТІВ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Поняття, ознаки та види суб'єктів підприємницької діяльності. Правовий статус підприємств. Поняття та ознаки підприємства. Види підприємств (за формою власності, за обсягом валового доходу). Правовий статус господарських товариств. Поняття та ознаки господарського товариства. Види господарських товариств. Правовий статус фізичної особи-підприємця та інших суб'єктів господарювання. Правовий статус об'єднань підприємств.

ТЕМА: ЗАГАЛЬНІ ЗАСАДИ МАЙНОВИХ ВІДНОСИН У ПІДПРИЄМНИЦЬКІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

Правовий режим майна суб'єктів підприємницької діяльності. Поняття та межі здійснення права власності. Поняття речових прав. Право господарського відання та право оперативного управління. Поняття, види та джерела формування майна суб'єктів підприємництва. Поняття корпоративних прав.

ТЕМА: ОСНОВИ ДОГОВІРНОГО ПРАВА

Поняття, ознаки та класифікація підприємницьких договорів. Порядок укладення підприємницького договору. Порядок виконання, зміни та розірвання підприємницького договору. Види забезпечення виконання підприємницьких договорів. Поняття, ознаки та принципи господарсько-правової відповідальності суб'єктів підприємницької діяльності. Форми господарсько-правової відповідальності.

ТЕМА: ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Поняття та види зовнішньоекономічної діяльності. Суб'єкти зовнішньоекономічної діяльності. Правовий режим зовнішньоекономічної діяльності. Поняття, форма та зміст зовнішньоекономічних договорів.

ТЕМА: ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Поняття та види інвестицій. Суб'єкти інвестиційної діяльності. Правовий режим окремих видів інвестиційної діяльності: іноземне інвестування; інноваційне інвестування; приватизаційне інвестування; лізингове інвестування; інвестування у будівництві; спільне інвестування.

ТЕМА: ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ФІНАНСОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Поняття фінансової діяльності та фінансових послуг. Суб'єкти фінансової діяльності (фінансових послуг). Правовий режим окремих видів фінансової діяльності: банківська діяльність; страхова діяльність; посередництво у сфері здійснення операцій з цінними паперами; аудиторська діяльність.

ТЕМА: ПРАВОВІ ОСНОВИ ЗАХИСТУ ЕКОНОМІЧНОЇ КОНКУРЕНЦІЇ В ПІДПРИЄМНИЦЬКІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

Поняття економічної конкуренції та правове регулювання її захисту. Правові засади державного регулювання економічної конкуренції. Види порушень законодавства про захист економічної конкуренції та

відповідальність за їх вчинення: недобросовісна конкуренція; антиконкурентні узгоджені дії; зловживання монопольним становищем; антиконкурентні дії органів державної влади, місцевого самоврядування, органів адміністративно-господарського управління та контролю; обмежувальна та дискримінаційна діяльність суб'єктів господарювання та об'єднань; здійснення концентрації без дозволу антимонопольних органів; порушення щодо антимонопольних органів.

3. ФОРМА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ УСПІШНОСТІ

НАВЧАННЯ: залік, екзамен.

Перелік питань на залік:

1. Поняття підприємницького права та підприємницьких правовідносин.
2. Поняття і система підприємницького законодавства.
3. Поняття та ознаки підприємства за законодавством України.
4. Види підприємств за Господарським кодексом України.
5. Правове становище виробничого кооперативу за законодавством України.
6. Правове становище фермерського господарства за законодавством України.
7. Правове становище іноземних підприємств та підприємств з іноземними інвестиціями за законодавством України.
8. Поняття та правова основа діяльності об'єднань підприємств.
9. Поняття та правовий статус промислово-фінансових груп за законодавством України.
10. Правове становище фізичної особи-підприємця.
11. Поняття та правове регулювання діяльності господарських товариств.
12. Поняття та види цінних паперів за законодавством України.
13. Права та обов'язки учасників (засновників) господарських товариств.
14. Установчі документи господарських товариств.
15. Поняття та види акціонерних товариств.
16. Правовий статус товариства з обмеженою відповідальністю.
17. Правовий статус товариства з додатковою відповідальністю.

18. Правовий статус повного та командитного товариства за законодавством України.
19. Порядок державної реєстрації фізичних осіб-підприємців.
20. Порядок державної реєстрації юридичних осіб.
21. Правові засади ліцензування підприємницької діяльності.
22. Правові засади патентування підприємницької діяльності.
23. Поняття та види договорів у підприємницькій діяльності.
24. Загальна характеристика видів (способів) забезпечення виконання договірних зобов'язань у підприємницькій діяльності.
25. Види (форми) відповідальності у підприємницькій діяльності (неустойка, відшкодування збитків, оперативно-господарські та адміністративно-господарські санкції).
26. Правове регулювання договору поставки за законодавством України.
27. Правове регулювання договору оренди за законодавством України.
28. Правове регулювання договору підряду за законодавством України.
29. Правове регулювання договору підряду на капітальне будівництво за законодавством України.
30. Правове регулювання договору перевезення за законодавством України.
31. Поняття та види фінансових послуг за законодавством України.
32. Правове регулювання фінансової діяльності у Господарському кодексі України та інших нормативно-правових актах.
33. Правове становище та види банків за законодавством України.
34. Правовий статус Національного банку України.
35. Правовий статус суб'єктів страхової діяльності в Україні.
36. Правовий статус суб'єктів аудиторської діяльності в Україні.
37. Поняття та правові засади діяльності торговців цінними паперами в Україні.
38. Поняття та правовий статус фондової біржі.
39. Поняття та правовий статус товарної біржі.

40. Поняття, види та особливості правового регулювання зовнішньоекономічної діяльності в Україні.
41. Поняття та зміст зовнішньоекономічного договору.
42. Загальна характеристика Правил ІНКОТЕРМС-2000 (Міжнародні правила інтерпретації комерційних термінів).
43. Порядок проведення розрахунків за зовнішньоекономічними договорами за допомогою акредитивів.
44. Порядок проведення розрахунків за зовнішньоекономічними договорами за допомогою інкасо.
45. Поняття та види інвестиційної діяльності за законодавством України.
46. Правове регулювання іноземного інвестування.
47. Правове регулювання інноваційного інвестування за законодавством України.
48. Правове регулювання концесійного інвестування (за законом України «Про концесії», «Про концесії на будівництво та експлуатацію автомобільних доріг»).
49. Правове регулювання інвестування у капітальне будівництво (за законом України «Про фінансово-кредитні механізми і управління майном при будівництві житла та операціях з нерухомістю»).
50. Правове регулювання лізингового інвестування (за законом України «Про фінансовий лізинг»).
51. Правове регулювання спільного інвестування (за законом України «Про інститути спільного інвестування (пайові та корпоративні інвестиційні фонди)»).
52. Поняття економічної конкуренції та правове регулювання її захисту.
53. Правове регулювання захисту від недобросовісної конкуренції.

Перелік питань на екзамен:

1. Поняття та сфера регулювання підприємницького законодавства.
2. Система підприємницького законодавства.
3. Структура та загальна характеристика Господарського кодексу України.

4. Поняття підприємницької діяльності.
5. Методи правового регулювання підприємницької діяльності.
6. Поняття, предмет і методи підприємницького права.
7. Поняття суб'єктів підприємницької діяльності.
8. Державна реєстрація суб'єктів підприємницької діяльності.
9. Ліцензування підприємницької діяльності.
10. Патентування підприємницької діяльності.
11. Поняття та види суб'єктів підприємництва.
12. Поняття та ознаки підприємства.
13. Установчі документи підприємства.
14. Види підприємств.
15. Поняття та види державних унітарних підприємств.
16. Поняття та види комунальних унітарних підприємств.
17. Поняття та види колективних підприємств.
18. Поняття та види приватних підприємств.
19. Поняття іноземного підприємства та підприємства з іноземними інвестиціями.
20. Поняття та види об'єднань підприємств.
21. Правовий статус фізичної особи – підприємця.
22. Поняття та ознаки господарських товариств.
23. Установчі документи господарських товариств.
24. Поняття та види акціонерних товариств.
25. Правовий статус товариства з обмеженою відповідальністю.
26. Правовий статус товариства з додатковою відповідальністю.
27. Поняття та види підприємницьких договорів.
28. Зміст та форма підприємницького договору.
29. Порядок укладення, зміни та розірвання підприємницького договору.
30. Забезпечення виконання підприємницьких договорів.
31. Правове регулювання поставки.
32. Правове регулювання контрактації сільськогосподарської продукції

33. Правове регулювання енергопостачання.
34. Поняття, умови та порядок укладання договору оренди.
35. Правове регулювання лізингових операцій в Україні.
36. Правове регулювання зберігання у товарному складі.
37. Поняття, умови та порядок укладання підрядних договорів.
38. Договір перевезення.
39. Агентський договір: зміст, виконання та припинення.
40. Комерційне посередництво (агентська діяльність): поняття, види, суб'єкти.
41. Поняття та підстави господарсько-правової відповідальності.
42. Поняття банкрутства. Суб'єкти у відносинах банкрутства.
43. Організаційно-правові питання запобігання банкрутству.
44. Правове регулювання фінансової діяльності.
45. Банківська діяльність: поняття, суб'єкти, особливості правового регулювання.
46. Страхова діяльність: поняття, суб'єкти, особливості правового регулювання.
47. Аудиторська діяльність: поняття, суб'єкти, особливості правового регулювання.
48. Посередництво у сфері здійснення операцій з цінними паперами: поняття, суб'єкти, особливості правового регулювання.
49. Поняття та види зовнішньоекономічної діяльності.
50. Суб'єкти зовнішньоекономічної діяльності.
51. Зовнішньоекономічний договір.
52. Поняття та види інвестицій.
53. Правове регулювання іноземного інвестування.
54. Правове регулювання інноваційного інвестування.
55. Правове регулювання концесійного інвестування.
56. Правове регулювання інвестування у капітальне будівництво.
57. Правове регулювання лізингового інвестування.
58. Правове регулювання спільного інвестування.

59. Правове регулювання інвестування у галузі приватизації державного майна.
60. Особливості правового регулювання інноваційної діяльності.
61. Договір комерційної концесії.
62. Поняття економічної конкуренції та правове регулювання її захисту.
63. Правове становище Антимонопольного комітету. Контроль за концентрацією суб'єктів господарювання.
64. Види порушень законодавства про захист економічної конкуренції.
65. Поняття, види та порядок створення спеціальних (вільних) економічних зон.
66. Спеціальний інвестиційний режим на територіях пріоритетного розвитку.
67. Правове регулювання концесійної діяльності в Україні.

4. МЕТОДИ ТА ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ УСПІШНОСТІ НАВЧАННЯ

Методами та засобами діагностики успішності є: усне опитування, контрольні роботи, самостійні роботи тощо.

5. СПИСОК ДЖЕРЕЛ

Нормативно-правові акти:

1. Конституція України. Прийнята Верховною Радою 28 червня 1996 р. // Відом. Верх. Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141.
2. Господарський кодекс України: за станом на 1 січня 2004 р. // Відом. Верх. Ради України. – 2003. – № 18 – 22. – Ст. 144.
3. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 р. // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/435-15>
4. Повітряний кодекс України від 4 травня 1993 р. // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/3167-12>
5. Про господарську діяльність у Збройних Силах України: Закон України від 21.09.1999 р. // Урядовий кур'єр. – 1999. – 17 листопада.

6. Про інвестиційну діяльність: Закон України від 18.09.1991 р. // Відом. Верх. Ради України. – 1991. – № 47. – Ст. 646.
7. Про наукову та науково-технічну діяльність: Закон України від 01.12.1998 р. // Голос України. – 1998. – 22 грудня.
8. Про обов'язковий примірник документів: Закон України від 09.04.1999 р. // Урядовий кур'єр. – 1999. – 13 травня.
9. Про архітектурну діяльність: Закон України від 20.05.1999 р. // Урядовий кур'єр. – 1999. – 1 липня.
10. Про економічний експеримент щодо стабілізації підприємств легкої та деревообробної промисловості Чернівецької області: Закон України від 13.01.2000 р. // Голос України. – 2000. – 17 лютого.
11. Про дозвільну діяльність у сфері використання ядерної енергії: Закон України від 14.01.2000 р. // Голос України. – 2000. – 1 березня.
12. Про ліцензування певних видів господарської діяльності: Закон України від 01.06.2000 р. // Урядовий кур'єр. – 2000. – 2 серпня.
13. Про державну підтримку малого підприємництва: Закон України від 19.10.2000 р. // Урядовий кур'єр. – 2000. – 22 листопада.
14. Про Національну програму сприяння розвитку малого підприємництва: Закон України від 21.12.2000 р. // Урядовий кур'єр. – 2001. – 25 січня.
15. Про стимулювання розвитку сільського господарства на період 2001 – 2004 років: Закон України від 18.01.2001 р. // Урядовий кур'єр. – 2001. – 20 лютого.
16. Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг: Закон України від 12.07.2001 р. // Голос України. – 2001. – 22 серпня.
17. Про державну підтримку літакобудівної промисловості в Україні: Закон України від 12.07.2001 р. // Відом. Верх. Ради України. – 2001. – № 50. – Ст. 261.
18. Про особливості державного регулювання діяльності суб'єктів господарювання, пов'язаної з виробництвом, експортом, імпортом дисків

- для лазерних систем зчитування: Закон України від 17.01.2002 р. // Урядовий кур'єр. – 2002. – 20 лютого.
- 19.Про Генеральну схему планування території України: Закон України від 07.02.2002 р. // Відом. Верх. Ради України – 2002. – № 30. – Ст. 204.
- 20.Про стимулювання розвитку вітчизняного машинобудування для агропромислового комплексу: Закон України від 07.02.2002 р. // Відом. Верх. Ради України. – № 24. – Ст. 167.
- 21.Про інноваційну діяльність: Закон України від 04.07.2002 р. // Офіційний вісник України. – 2002. – № 31. – Ст. 1447.
- 22.Про усунення обмежень, що стримують розвиток підприємницької діяльності: Указ Президента України від 03.02.1998 р. № 79/98 // Урядовий кур'єр. – 1998. – 7 лютого.
- 23.Про утворення кредитно-гарантійної установи з підтримки малого та середнього бізнесу» // Правове регулювання кредитних відносин в Україні: Указ Президента України від 20.05.1999 р. // Збірник нормативних актів. – К.: Юрінком Інтер, 2001. – С. 37.
- 24.Про запровадження єдиної державної регуляторної політики у сфері підприємництва: Указ Президента України від 22.01.2000 р. // Урядовий кур'єр. – 2000. – 25 січня.
- 25.Питання Державного комітету з питань регуляторної політики та підприємництва: Указ Президента України від 25.05.2000 р. // Офіційний вісник України. – 2000. – № 22. – Ст. 888.
- 26.Положення про Державний комітет з питань регуляторної політики та підприємництва: затв. Указом Президента України від 25.05.2000 р. № 721/2000 // Офіційний вісник України. – 2000. – № 22. – Ст. 888.
- 27.Про заходи щодо забезпечення підтримки та дальшого розвитку підприємницької діяльності: Указ Президента України від 15.07.2000 р. // Урядовий кур'єр. – 2000. – 25 липня.

28. Про Національну раду з питань адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу: Указ Президента України від 30.08.2000 р. // Урядовий кур'єр. – 2000. – 20 вересня.
29. Про заходи щодо запобігання легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом: Указ Президента України від 10.12.2001 р. № 1199 // Урядовий кур'єр. – 2001. – 18 грудня.
30. Про Основні напрямки конкурентної політики на 2002 – 2004 роки: Указ Президента України від 16.11.2001 р. // Урядовий кур'єр. – 2001. – 28 листопада.
31. Про заходи щодо детінізації економіки України на 2001 – 2004 роки: Указ Президента України від 05.03.2002 р. // Офіційний вісник України. – 2002. – № 10. – Ст. 470.
32. Про заходи щодо розвитку іпотечного ринку в Україні: Указ Президента України від 08.08.2002 р. // Урядовий кур'єр. – 2002. – 13 серпня.
33. Про заходи щодо забезпечення інформаційної безпеки держави: Указ Президента України від 18.09.2002 р. // Офіційний вісник України. – 2002. – № 38. – Ст. 1771.
34. Про розроблення проекту стратегії економічного та соціального розвитку України до 2011 року: Розпорядження Президента України від 08.11.2002 р. // Урядовий кур'єр. – 2002. – 13 листопада.
35. Про реєстр суб'єктів підприємницької діяльності: Постанова Кабінету Міністрів України від 18.11.1999 р. № 2103 // Урядовий кур'єр. – 1999. – 1 грудня.
36. Про затвердження Порядку формування, ведення і користування відомостями ліцензійного реєстру та подання їх до Єдиного ліцензійного реєстру: Постанова Кабінету Міністрів України від 08.11.2000 р. № 1658 // Урядовий кур'єр. – 2000. – 29 листопада.
37. Про затвердження переліку органів ліцензування: Постанова Кабінету Міністрів України від 14.11.2000 р. № 1698 // Урядовий кур'єр. – 2000. – 1 грудня.

38. Про запровадження ліцензії єдиного зразка для певних видів господарської діяльності: Постанова Кабінету Міністрів України від 20.11.2000 р. № 1719 // Урядовий кур'єр. – 2000. – 23 листопада.
39. Про порядок затвердження інвестиційних програм і проектів будівництва та проведення їх комплексної державної експертизи: Постанова Кабінету Міністрів України від 11.04.2002 р. № 483 // Урядовий кур'єр. – 2002. – 29 травня.

Навчальна та наукова література:

1. Абрамов М. Господарський кодекс необхідний / М. Абрамов // Закон і бізнес. – 1997. – № 35. – С. 6.
2. Аксенов И. Некоторые проблемы законодательного регулирования предпринимательства / И. Аксенов // Предпринимательство, хозяйство и право. – 1998. – № 1.
3. Беяневич О. А. Про договірну свободу у господарських відносинах / О. А. Беяневич // Держава і право: Щорічник наукових праць молодих вчених. – 1999. – Вип. 2.
4. Беяневич О. А. Державне регулювання договірних відносин у сфері господарювання / О. А. Беяневич // Людина і суспільство. – 1999. – № 3.
5. Бобкова А. Хозяйственная деятельность в сфере рекреации / А. Бобкова // Предпринимательство, хозяйство и право. – 2000. – № 12. – С. 10–13.
6. Бобкова А. Г. Правовое обеспечение рекреационной деятельности / А. Г. Бобкова. – Донецк: Юго-Восток, 2000. – 308 с.
7. Бобкова А. Г. Рекреационное право: учебное пособие / А. Г. Бобкова. – Донецк: Дон. НУ, 2000. – 249 с.
8. Бондаренко І. Формування господарських відносин: деякі правові питання / І. Бондаренко // Право України. – 2000. – № 4.
9. Брагин Н. И. Государство и рынок (Теоретико-методологические основы взаимодействия рыночных механизмов и экономической эффективности государства в системе общественного воспроизводства) / Н. И. Брагин. – М., 2001. – 339 с.

10. Васильєв А. С. Законодательная защита социальных интересов как способ управления экономикой / А. С. Васильєв, А. Г. Мучник // Ринкова економіка: Сучасна теорія і практика управління: зб. наук. праць. – Одеса: АстроПринт, 1999. – Т. 2. – С. 210–218.
11. Вінник О. Проблеми кодифікації законодавства, що регулює суспільні відносини в сфері ринкової економіки / О. Вінник // Вісник Київського університету. Юридичні науки. – Вип. 36. – 1998. – С. 10–15.
12. Вінник О. М. Правове регулювання суспільних відносин у сфері економіки: проблеми кодифікації законодавства / О. М. Вінник // Збірник рішень та арбітражної практики Вищого арбітражного суду України. – 1997. – № 1. – С. 183–190.
13. Вінник О. М. Корпоративна конфліктологія як новий напрямок науки господарського права / О. М. Вінник // Вісник Вищого арбітражного суду України. – 2000. – № 4. – С. 110–115.
14. Вінник О. Ключові поняття корпоративної конфліктології / О. Вінник // Предпринимательство, хозяйство и право. – 2000. – № 12. – С. 3–6.
15. Вінник О. Приватні та публічні інтереси, їх роль і відображення в господарському праві / О. Вінник // Підприємництво, господарство і право. – 2001. – № 4. – С. 6.
16. Гайворонский В. Предпринимательство, хозяйственная и трудовая деятельность: законодательное регулирование / В. Гайворонський, В. Жушман // Предпринимательство, хозяйство и право. – 1998. – № 9. – С. 24–30.
17. Герчикова И. Н. Регулирование предпринимательской деятельности: государственное и внутрифирменное: учеб. пос. / И. Н. Герчикова. – М. : Изд-во «Консалтбанкир», 2002. – 704 с.
18. Глівенко С. В. Економічне прогнозування: навч. посіб. / С. В. Глівенко, М. О. Соколов, О. М. Теліженко – Суми: Вид-во «Університетська книга», 2001. – 208 с.

19. Грицаєнко Л. Підприємництво в Україні: проблеми державного регулювання / Л. Грицаєнко // Предпринимательство, хозяйство и право. – 1999. – № 7. – С. 53–55.
20. Загнітко О. П. Захист прав та інтересів господарюючих суб'єктів у системі права України / О. П. Загнітко // Вісник господарського судочинства. – 2001. – № 4. – С. 159–166.
21. Зинченко С. А. Предмет и метод хозяйственного права / С. А. Зинченко. – Ростов-на-Дону: Изд-во Ростовского университета, 1984. – 128 с.
22. Знаменский Г. Л. Совершенствование хозяйственного законодательства: Цель и средства / Г. Л. Знаменский. – К.: Наукова думка, 1980.
23. Знаменский Г. Л. Хозяйственный механизм и право / Г. Л. Знаменский. – К.: Наукова думка, 1988.
24. Знаменский Г. Л. Общественный хозяйственный порядок и законодательство / Г. Л. Знаменский // Проблемы становления хозяйственного законодательства Украины: Сб. научных статей и материалов конференции. – Донецк: ИЗПИ АН Украины, 1993. – С. 17–34.
25. Копейчиков В. В. Громадянське суспільство та проблеми розвитку підприємництва // Реферативний огляд чинного законодавства України / за ред. В. В. Цветкова, Є. Б. Кубко. – К.: Салком, 2000. – С. 25–36.
26. Костицький В. В. Економічний патріотизм в умовах глобалізації / В. В. Костицький // Суб'єкти хозяйствования и зкономическая преступность: вопросы предупреждения: сб. материалов «круглого стола» (Донецк, 1 ноября 2001 г.). – Донецк: ИЗПИ НАН Украины, ООО «Юго-Восток, Лтд», 2002. – С. 18–21.
27. Мамутов В. К. Правовое регулирование хозяйственной деятельности в смешанной зкономике / В. К. Мамутов // Экономика – право – государственное регулирование: сб. научных трудов. – Донецк: ИЗПИ НАН Украины, 1993. – С. 3–17.

28. Мамутов В. К. Конституція и развитие хозяйственного законодательства / В. К. Мамутов // Предпринимательство, хозяйство и право. – 1997. – № 1. – С. 3–6.
29. Мамутов В. К. Заслон экономической преступности, поддержка честному предпринимательству / В. К. Мамутов // Хозяйственно-правовые средства предотвращения экономических преступлений. Тезисы докладов и выступлений, рекомендаций «круглого стола». – Донецк, 16 ноября 1995 г. – Донецк: ИЗПИ НАН Украины, 1996. – С. 40–44.
30. Мусияка В. Л. Правовые основы предпринимательской деятельности / В. Л. Мусияка. – Харьков, 1995.
31. Предпринимательское право в вопросах и ответах: учеб. пос. // под ред. Н. А. Саниахметовой. – Х.: Одиссей, 2000. – 560 с.
32. Предпринимательское право: курс лекций / под ред. Н. И. Клейн. – М. : Юрид. лит., 1993. – 479 с.
33. Предпринимательское (хозяйственное) право: ученик / отв. ред. О. М. Олейник. – М.: Юристъ, 2000. – 727 с.
34. Притика Д. М.. Арбітражний процес: навч. пос. / Д. М. Притика, М. І. Тітов, В. С. Щербина та ін. – Харків: Консум, 1999. – Ч.ІІ. – 416 с.
35. Проблемы обеспечения общественного хозяйственного порядка: сб. выступлений в периодической печати ученых и практиков о необходимости принятия Хозяйственного (Коммерческого) кодекса Украины / Координационное бюро АПрН Украины. – Донецк, 1998. – 167 с.
36. Пронська Г. Про професіоналізм і моральність у науковій дискусії / Г. Пронська // Закон і бізнес. – 1997. – № 37. – С. 6.
37. Пушкін А. Відносини підприємництва і правовий статус їх суб'єктів / А. Пушкін, В. Селіванов // Право України. – 1994. – № 5–6. – С. 9.
38. Саниахметова Н. О. Правовий захист підприємництва в Україні: навч. пос. / Н. О. Саниахметова. – К.: Юрінком Інтер, 1999. – 336 с.

- 39.Саниахметова Н. Государственное регулирование экономики и предпринимательства / Н. Саниахметова // Підприємництво, господарство і право. – 2001. – № 7. – С. 3–6.
- 40.Саниахметова Н. Признаки предпринимательства / Н. Саниахметова // Підприємництво, господарство і право. – 2001. – № 8. – С. 6–8.
- 41.Селіванов В. Підприємництво в Україні: проблеми становлення та перспективи розвитку / В. Селіванов // Право України. – 1995. – № 8. – С. 3–14.
- 42.Селиванова И. Еще раз к вопросу о понятии предпринимательства / И. Селиванова // Предпринимательство, хозяйство и право. – 1999. – № 2. – С. 40–42.
- 43.Советское хозяйственное право: учебник / под ред. Побирченко И. Г. – К. : Вища школа, 1985. – 335 с.
- 44.Теоретические проблемы хозяйственного права Ин-тут гос-ва и права АН СССР/ под ред. В. В. Лаптева. – М.: Наука, 1975. – 412 с.
- 45.Харитонов Е. О. Гражданское право: учебное пос. / Е. О. Харитонов, Н. А. Саниахметова. – К.: А.С.К., 2001. – 832 с.
- 46.Хозяйственное право: Общие положения / под ред. В. В. Лаптева. – М. : Наука, 1983.
- 47.Щербина О. В. Правове становище акціонерів за законодавством України / О. В. Щербина. – К.: Юрінком Інтер, 2001. – 160 с.
- 48.Щербина В.С. Господарське право: підруч. / В. С. Щербина – К. : Юрінком Інтер, 2007. – 656 с.